

दैनिक चालू घडामोडी 13 एप्रिल 2022

महत्वाच्या बातम्या: जग

भारत-अमेरिका 2+2 मंत्रीस्तरीय संवाद

बातम्यांमध्ये का आहे?

- वॉशिंग्टन डीसी येथे 11 एप्रिल 2022 रोजी 4थ्या भारत-यूएसए 2+2 मंत्रीस्तरीय संवादात संरक्षण मंत्री राजनाथ सिंह यांनी परराष्ट्र मंत्री डॉ. एस जयशंकर यांच्यासोबत भाग घेतला. परराष्ट्र सचिव अँटनी ब्लिंकन आणि संरक्षण सचिव लॉयड ऑस्टिन यांनी अमेरिकेचे प्रतिनिधित्व केले.
- 2+2 संवादापूर्वी 11 एप्रिल रोजी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि राष्ट्राध्यक्ष जो बिडेन यांची व्हर्च्युअली भेट झाली तेव्हा हे चारही उच्च अधिकारी उपस्थित होते.

मुख्य मुद्दे

अमेरिकेशी संवाद:

- अमेरिका हा भारताचा सर्वात जुना आणि महत्वाचा 2+2 चर्चेचा भागीदार आहे.
- दोन्ही देशांमधील पहिला 2+2 संवाद ट्रम्प प्रशासनादरम्यान आयोजित करण्यात आला होता, जेव्हा तत्कालीन परराष्ट्र सचिव मायकल पोम्पीओ आणि तत्कालीन संरक्षण सचिव जेम्स मॅटिस यांनी सप्टेंबर 2018 मध्ये नवी दिल्लीत दिवंगत सुषमा स्वराज आणि तत्कालीन संरक्षण मंत्री निर्मला सीतारामन यांची भेट घेतली होती.
- 2+2 संवादांची दुसरी आणि तिसरी आवृत्ती 2019 आणि 2020 मध्ये अनुक्रमे वॉशिंग्टन डीसी आणि नवी दिल्ली येथे आयोजित करण्यात आली होती.

संरक्षण आणि धोरणात्मक करार:

- भारत आणि यूएसने 2016 मध्ये लॉजिस्टिक एक्सचेंज मेमोरँडम ऑफ अँग्रीमेंट (LEMOA) पासून सुरुवात करून, 2018 मधील पहिल्या 2+2 संवादानंतर कम्युनिकेशन्स कॉम्पॅटिबिलिटी अँड सिक्युरिटी अँग्रीमेंट (COMCASA) सह सखोल लष्करी सहकार्यासाठी "मूलभूत करार" च्या ट्रॉइकावर आणि त्यानंतर 2020 मध्ये मूलभूत विनिमय आणि सहकार्य करार (BECA) वर स्वाक्षरी केली आहे .

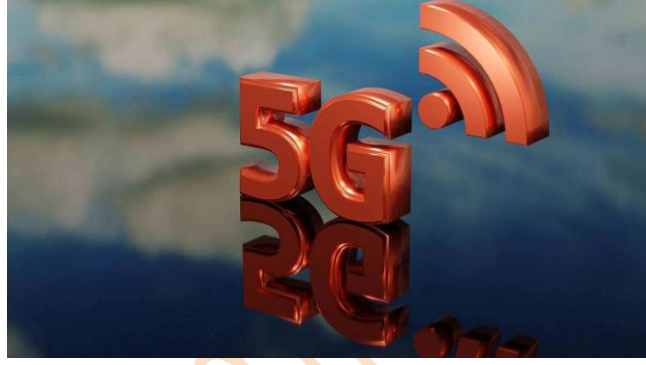
भारत आणि मित्र राष्ट्रांमध्ये 2+2 चर्चा:

- 2+2 संवाद हे भारताच्या परराष्ट्र आणि संरक्षण मंत्र्यांच्या आणि त्यांच्या मित्र राष्ट्रांच्या धोरणात्मक आणि सुरक्षा मुद्द्यांवर बैठकीचे स्वरूप आहे.
- भारताचे चार प्रमुख धोरणात्मक भागीदारांसह 2+2 संवाद आहेत: अमेरिका, ऑस्ट्रेलिया, जपान आणि रशिया. रशिया व्यतिरिक्त, इतर तीन देश क्वाडमध्ये देखील भारताचे भागीदार आहेत.

स्रोत: Indian Express

महत्त्वाच्या बातम्या: भारत

5G वर्टिकल एंगेजमेंट अँड पार्टनरशिप प्रोग्राम (VEPP)

बातम्यांमध्ये का आहे?

- दूरसंचार विभागाने (DoT) "5G वर्टिकल एंगेजमेंट अँड पार्टनरशिप प्रोग्राम (VEPP)" उपक्रमासाठी एक्सप्रेसन ऑफ इंटरेस्ट (EoI) आमंत्रित केले आहे जेणेकरून 5G युजर-केस इकोसिस्टम भागधारकांमध्ये वेगासह आणि युजर/वर्टिकल इंडस्ट्रीच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी विशेष जोर देऊन मजबूत सहयोग भागीदारी निर्माण होईल.

मुख्य मुद्दे

- 5G संधींचा वापर सर्व क्षेत्रांमध्ये करण्यासाठी, सचिव (टेलिकॉम) यांच्या मार्गदर्शनाखाली, सदस्य (तंत्रज्ञान) यांच्या अध्यक्षतेखाली एक **आंतर-मंत्रालय समिती**, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि आयटी मंत्रालय, विज्ञान विभाग आणि तंत्रज्ञान आणि संबंधित अनुलंब मंत्रालये यांच्या प्रतिनिधींसह भागधारक सहयोगी प्रयत्न सुलभ करण्यासाठी डिजिटल कम्युनिकेशन्स आयोगाची स्थापना करण्यात आली आहे. उदा. कृषी, आरोग्य, नागरी व्यवहार, शिक्षण, ऊर्जा, खाणी, जलशक्ती, वाणिज्य, बंदरे, रेल्वे, अवजड उद्योग, रस्ते वाहतूक, पर्यटन इ.
- "5G वर्टिकल एंगेजमेंट अँड पार्टनरशिप प्रोग्राम" इंडस्ट्री वर्टिकलसाठी ऑफर केला जात आहे ज्यात यूजर वर्टिकल आणि 5G टेक स्टॅकहोल्डर्स (सेवा प्रदाते, सोल्यूशन प्रदाते आणि भागीदार ओईएम)

यांच्यातील जवळचे सहकार्य सक्षम करण्यासाठी रुची अभिव्यक्ती (EoI) द्वारे नाविन्यपूर्ण 5G युज केसेस साठी चाचणी कम ब्रीडिंग ग्राउंड म्हणून क्षमता आहे.

5G तंत्रज्ञानाबद्दल:

- 5G हे 5व्या पिढीचे मोबाईल नेटवर्क आहे.
- 1G, 2G, 3G, आणि 4G नेटवर्क नंतर हे एक नवीन जागतिक वायरलेस स्टँडर्ड आहे.
- 5G च्या हाय-बँड स्पेक्ट्रममधील इंटरनेट स्पीड 20 Gbps (गीगाबिट्स प्रति सेकंद) इतका उच्च असल्याचे तपासले गेले आहे.

स्रोत: **Indian Express**

उत्सव पोर्टल

बातम्यांमध्ये का आहे?

- केंद्रीय पर्यटन, संस्कृती आणि डोनर मंत्री जी. किशन रेड्डी यांनी नवी दिल्ली येथे 12 ते 13 एप्रिल दरम्यान आयोजित **अमृत समागम** या दोन दिवसीय परिषदेचे उद्घाटन केले.
- 2 दिवसांच्या अमृत समागम परिषदेच्या उद्घाटनाच्या दिवशी, जी. किशन रेड्डी यांनी **उत्सव पोर्टल** देखील लाँच केले.

मुख्य मुद्दे

- उत्सव पोर्टल वेबसाइट, पर्यटन मंत्रालयाने सुरु केलेला डिजिटल उपक्रम, देशातील विविध क्षेत्रांना जगभरात लोकप्रिय पर्यटन स्थळे म्हणून प्रसिद्ध करण्यासाठी भारतभरातील सर्व कार्यक्रम, सण आणि थेट दर्शने दाखवण्याचा उद्देश आहे.

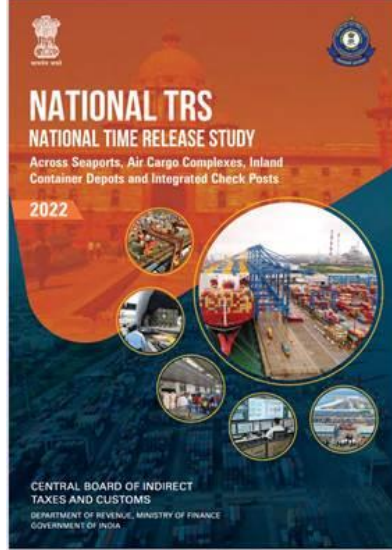
टीप:

- मंत्रालयाने **25 जानेवारी रोजी राष्ट्रीय पर्यटन दिनानिमित्त AKAM** (आझादी का अमृत महोत्सव) वर समर्पित पर्यटन स्थळांच्या थीमवर डिजिटल कॅलेंडर देखील जारी केले होते.
- मंत्रालयाने 2021-22 मध्ये **प्रसाद योजनेतर्गत**, ओळखल्या गेलेल्या तीर्थक्षेत्र आणि वारसा स्थळांच्या एकात्मिक विकासाच्या उद्देशाने एकूण 112.25 कोटी रुपयांच्या 03 प्रकल्पांना मंजूरी दिली आहे.

- मंत्रालयाने नुकतेच स्वदेश दर्शन योजनेत स्वदेश दर्शन 2.0 म्हणून सुधारणा केली आहे.

स्रोत: PIB

नॅशनल टाइम रिलीज स्टडी, 2022

बातम्यांमध्ये का आहे?

- विवेक जोहरी, अध्यक्ष, केंद्रीय अप्रत्यक्ष कर आणि सीमाशुल्क मंडळ (CBIC) यांनी नॅशनल टाइम रिलीज स्टडी (NTRS), 2022 प्रकाशित केले.

मुख्य मुद्दे

- NTRS 2022 हे जागतिक व्यापार संघटना (WTO) ने ट्रेड फॅसिलिटेशन अॅग्रीमेंट (TFA) आणि जागतिक सीमाशुल्क संघटना (WCO) अंतर्गत शिफारस केल्यानुसार आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या कार्गो क्लिअरन्स प्रक्रियेचे मूल्यांकन करण्यासाठी मूलतः एक कामगिरी मोजण्याचे साधन आहे.
- NTRS ने 15 प्रमुख सीमाशुल्क संरचनेचा समावेश केला आहे, ज्यामध्ये चार बंदर श्रेणींचा समावेश आहे - बंदर, एअर कार्गो कॉम्प्लेक्स (ACCs), अंतर्देशीय कंटेनर डेपो (ICDs) आणि इंटीग्रेटेड चेक पोस्ट्स (ICPs), जे सुमारे 80 टक्के प्रवेशाचे बिल्स (आयातीचे डॉक्युमेंट्स) आणि शिपिंग बिलांच्या 70 टक्के (निर्यातीचे डॉक्युमेंट्स) हाताळतात.
- NTRS 2022 ने 2022 मधील सर्व चार बंदर श्रेणींमध्ये मागील वर्षाच्या समान कालावधीच्या तुलनेत सरासरी कार्गो रिलीझ वेळेत आणखी सुधारणा नोंदवली आहे: ICPs साठी 2 टक्के ते ACC साठी लक्षणीयरीत्या उच्च 16 टक्के. सागरी बंदर किंवा अंतर्देशीय कंटेनर डेपोद्वारे साफ केलेल्या समुद्री मालासाठी सरासरी सोडण्याच्या वेळेत 12 टक्क्यांनी सुधारणा झाली आहे.
- या सुधारणेसह, ICPs ने 2023 पर्यंत साध्य करण्यासाठी नॅशनल ट्रेड फॅसिलिटेशन अॅक्शन प्लॅन (NTFAP) लक्ष्य सोडण्याची वेळ गाठली आहे, तर इतर तीन बंदर श्रेणींनी NTFAP लक्ष्याच्या 75 टक्के गाठले आहे.

स्रोत: PIB

महत्वाच्या बातम्या: संरक्षण

भारत-ऑस्ट्रेलिया मेरीटाईम पेट्रोल रिकॉनिसन्स एअरक्राफ्ट (MPRA) समन्वयित ऑपरेशन्स

बातम्यांमध्ये का आहे?

- भारतीय नौदलाचे **P8I मेरीटाईम पेट्रोल आणि रिकॉनिसन्स एअरक्राफ्ट (MPRA)** डार्विन, ऑस्ट्रेलिया येथे दाखल झाले आहे.

मुख्य मुद्दे

- एअरक्राफ्ट आणि त्याचे क्रू डार्विन येथे ऑपरेशनल टर्नअराउंड हाती घेतील.
- आपल्या मुक्कामादरम्यान, भारतीय नौदलाच्या मेरीटाईम पेट्रोल स्क्वाड्रन, अल्बट्रॉस, रॉयल ऑस्ट्रेलियन वायुसेनेच्या 92 विंगमधील आपल्या समकक्षांशी संलग्न होणार आहे.
- दोन्ही देशांतील P8 एअरक्राफ्ट, सागरी क्षेत्र जागरूकता वाढवण्यासाठी पाणबुडीविरोधी युद्ध आणि पृष्ठभागावर पाळत ठेवण्यासाठी समन्वित ऑपरेशन्स आयोजित करतील.
- P8 विमाने, त्यांच्या प्रात्यक्षिक प्रदीर्घ पोहोचासह, **मलबार आणि ऑसीनडेक्स शृंखला सरावाच्या** दरम्यान संयुक्तपणे कार्यरत आहेत, आणि त्यांना कार्यप्रणाली आणि माहितीची देवाणघेवाण याबद्दल समान समज आहे.

स्रोत: **India Today**

महत्वाच्या बातम्या : नियुक्ती

परराष्ट्र सचिव हर्षवर्धन श्रृंगला G20 समन्वयक असतील

बातम्यांमध्ये का आहे?

- परराष्ट्र सचिव हर्षवर्धन श्रृंगला यांची G20 शिखर परिषदेसाठी समन्वयक म्हणून नियुक्ती केली जाईल, जी 2023 मध्ये भारत आयोजित करेल.

मुख्य मुद्दे

- 30 एप्रिल 2022 रोजी निवृत्त होणारे श्रृंगला 1 मे 2022 रोजी G20 समन्वयक म्हणून त्यांच्या नवीन भूमिकेची जबाबदारी स्वीकारतील.
- शिखर संमेलनाच्या आयोजनासाठी ही नव्याने निर्माण झालेली भूमिका आहे. वाणिज्य मंत्री पियुष गोयल हे G20 शेर्पा राहतील.
- भारत 1 डिसेंबर 2022 ते 30 नोव्हेंबर 2023 या कालावधीत G20 चे अध्यक्षपद भूषवेल.

G-20 बदल:

- G-20 हा आंतरराष्ट्रीय मंच आहे जो जगातील प्रमुख अर्थव्यवस्थांना एकत्र आणतो.
- त्याचे सदस्य जागतिक जीडीपी च्या 80% पेक्षा जास्त, जागतिक व्यापाराच्या 75% आणि जगाच्या लोकसंख्येच्या 60% आहेत.
- G-20 हे 19 देश आणि युरोपियन युनियन ने मिळून बनलेले आहे.
- अर्जेन्टिना, ऑस्ट्रेलिया, ब्राझील, कॅनडा, चीन, जर्मनी, फ्रान्स, भारत, इंडोनेशिया, इटली, जपान, मेक्सिको, रशियन फेडरेशन, सौदी अरेबिया, दक्षिण आफ्रिका, दक्षिण कोरिया, तुर्की, यूके आणि अमेरिका हे 19 देश आहेत.

स्त्रोत: Indian Express

महत्त्वाच्या बातम्या: पुरस्कार आणि सन्मान

56 वा ज्ञानपीठ पुरस्कार आसामी कवी निलमणी फूकन यांना प्रदान करण्यात आला

बातम्यांमध्ये का आहे?

- प्रख्यात आसामी कवी निलमणी फूकन यांना 56 वा ज्ञानपीठ पुरस्कार प्रदान करण्यात आला, ज्याचा सोहळा आसाममध्ये प्रथमच आयोजित करण्यात आला होता.

मुख्य मुद्दे

- आसामचे मुख्यमंत्री हिमंता बिस्वा शर्मा आणि ज्ञानपीठ निवड मंडळाच्या अध्यक्षा प्रतिभा रे यांनी 88 वर्षीय फुकन यांना ट्रॉफी, धनादेश आणि इतर स्मृतिचिन्ह प्रदान केले.
- कादंबरीकार बीरेंद्र कुमार भट्टाचार्य (1979) आणि मामोनी रायसोम गोस्वामी (2000) नंतर ज्ञानपीठ पुरस्कार मिळवणारे फुकन हे तिसरे आसामी आहेत.
- फुकन यांना त्यांच्या 'कोबिता' या काव्यसंग्रहासाठी 1981 मध्ये साहित्य अकादमी पुरस्कार मिळाला होता.
- त्यांना 1990 मध्ये पद्मश्री आणि 2002 मध्ये साहित्य अकादमी फेलोशिपने सन्मानित करण्यात आले.

ज्ञानपीठ पुरस्काराबद्दल:

- ज्ञानपीठ पुरस्कार हा सर्वात जुना आणि सर्वोच्च भारतीय साहित्य पुरस्कार आहे जो भारतीय ज्ञानपीठ द्वारे दरवर्षी एखाद्या लेखकाला त्यांच्या "साहित्यातील उत्कृष्ट योगदानासाठी" दिला जातो.

स्त्रोत: **Indian Express**

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना पहिला लता दीनानाथ मंगेशकर पुरस्कार प्राप्त होणार आहे

बातम्यांमध्ये का आहे?

- या वर्षी फेब्रुवारीमध्ये निधन झालेल्या ज्येष्ठ गायिका (लता मंगेशकर) यांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ स्थापन करण्यात आलेल्या पहिल्या लता दीनानाथ मंगेशकर पुरस्काराने पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना सन्मानित करण्यात येणार आहे.

मुख्य मुद्दे

- 24 एप्रिल रोजी मुंबईतील षण्मुखानंद सभागृहात हा पुरस्कार सोहळा होणार असल्याची माहिती मास्टर दीनानाथ मंगेशकर स्मृती प्रतिष्ठानने दिली.
- लता दीनानाथ मंगेशकर पुरस्कार दरवर्षी केवळ एकाच व्यक्तीला दिला जाईल ज्याने राष्ट्र, तेथील लोक आणि समाजासाठी अतुलनीय, नेत्रदीपक आणि अनुकरणीय योगदान दिले आहे.

स्रोत: **India Today**

महत्वाच्या बातम्या: महत्वाचे दिवस

13 एप्रिल, जालियनवाला बाग हत्याकांड

बातम्यांमध्ये का आहे?

- जालियनवाला बाग हत्याकांड, ज्याला अमृतसर हत्याकांड असेही म्हणतात, 13 एप्रिल 1919 रोजी घडले.

मुख्य मुद्दे

- कर्नल रेजिनाल्ड डायर यांच्या नेतृत्वाखाली ब्रिटिश भारतीय सैन्याच्या सुमारे 50 सैनिकांनी अमृतसरमधील जालियनवाला बाग येथे बैसाखीसाठी जमलेल्या निशस्त्र लोकांवर गोळीबार केला.
- लोक, ज्यात बहुसंख्य शीख होते, ते बैसाखी साजरी करण्यासाठी आणि सत्य पाल आणि डॉ सैफुद्दीन किचलु या दोन स्वातंत्र्यसैनिकांच्या अटक आणि हद्दपारीचा निषेध करण्यासाठी जालियनवाला बागमध्ये जमले होते.
- ब्रिटिश सरकारच्या म्हणण्यानुसार जालियनवाला बाग हत्याकांडात 379 लोक मरण पावले आणि 1,200 जखमी झाले.

स्रोत: **HT**

byjusexamprep.com